

القول: في صيام الكفارات

روزه‌های مربوط به کفاره‌ها

وينقسم على أربعة أقسام:

که به چهار قسمت تقسیم می‌شود:

الأول: ما يجب فيه الصيام مع غيره، وهو كفارة قتل العمد، فإن خصالها الثلاث تجب جميعاً، ويلحق بذلك من أفطر على محرم في شهر رمضان عاماً.

اول: کفاره‌هایی که در آن علاوه بر روزه، چیزهای دیگری هم واجب می‌شود
مثل کفاره قتل عمد که در آن کفاره جمع واجب می‌شود (آزادکردن بنده و اطعام شصت فقیر و شصت روز روزه).
کسی که روزه خود را در ماه رمضان، عمداً و با کار حرام بشکند نیز مشمول همین حکم می‌شود.

الثاني: ما يجب الصيام فيه بعد العجز عن غيره، وهو ستة: صيام كفارة قتل الخطأ، والظهار، والإفطار في قضاء شهر رمضان بعد الزوال، وكفارة اليمين، والإفاضة من عرفات عاماً قبل الغروب، وكفارة جزاء الصيد. ويلحق بهذه كفارة شق الرجل ثوبه على زوجته أو ولده، وكفارة خدش المرأة وجهها ونتفها شعر رأسها.

دوم: کفاره‌های که در آن بعد از ناتوانی از کارهای دیگر فقط روزه واجب می‌شود
که شش مورد است:

- روزه کفاره قتل غیر عمد.
- ظهار^(۱).
- زمانی که قضای روزه ماه رمضان را بعد از زوال بشکند.
- کفاره قسم.
- خارج شدن عمدی از عرفات، قبل از غروب.
- کفاره جزای شکار (در حج).

دو مورد زیر نیز به موارد فوق‌الذکر اضافه می‌شود:

- کفاره مردی که پیراهنش را در سوگ زن یا فرزندش پاره کند.
- کفاره زنی که (در سوگ) صورتش را زخمی کند و یا موی خود را بکند.

1- وقتی کسی به همسر خود اعلام کند که پشت تو مثل پشت محارم (مادر / خواهر / برادر / پدر و...) من است؛ و عهد میکنم که دیگر با تو هم‌بستر نشوم. (مترجم)

الثالث: ما يكون الصائم مخيراً فيه بينه وبين غيره، وهو خمسة: صيام كفارة من أفطر في يوم من شهر رمضان عمداً، وكفارة خلف النذر والعهد، والاعتكاف الواجب، وكفارة حلق الرأس في حال الإحرام. ويلحق بذلك كفارة جز المرأة شعر رأسها في المصاب.

سوم: آنچه شخص در آن، بین روزه یا چیزهای دیگر مخیر می‌شود، که پنج مورد است:

1. روزه كفارة کسی که عمداً یکی از روزه‌های ماه رمضان را شکسته است.

2. كفارة شکستن نذر.

3. كفارة شکستن عهد.

4. كفارة شکستن اعتكاف واجب.

5. كفارة تراشیدن تمام موی سر در حال احرام.

و همین‌طور:

• كفارة زنی که در مصیبتی موی خود را می‌تراشد.

الرابع: ما يجب مرتباً على غيره مخيراً بينه وبين غيره، وهو كفارة الواطئ أمته المحرمة بإذنه.

چهارم: كفارة رتبه‌بندی شده قابل اختیار [در كفاره‌ها رتبه‌بندی وجود دارد و اگر نتوانست اولی را انجام دهد، مخیر است که بعدی را انتخاب کند]: كفارة مردی که کنیزش را بر خود حرام کرده باشد و سپس با او هم‌بستر شود.

(2)

وكل صيام يلزم فيه التتابع إلا أربعة: صيام النذر المجرد عن التتابع، وما في معناه من يمين أو عهد، وصيام القضاء، وصيام جزاء الصيد، والسبعة في بدل الهدي. وكل ما يشترط فيه التتابع إذا أفطر في أثناءه لعذر بنى عند زواله، وإن أفطر لغير عذر استأنف، إلا ثلاثة مواضع: من وجب عليه صيام شهرين متتابعين فصام شهراً ومن الثاني شيئاً ولو يوماً بنى، ولو كان قبل ذلك استأنف. ومن وجب عليه صيام شهر متتابع بنذر فصام خمسة عشر يوماً ثم أفطر لم يبطل صيامه وبنى عليه، ولو كان قبل ذلك استأنف.

در همه روزه‌ها، پی‌درپی بودن لازم است مگر در چهار مورد:

• روزه نذر و آنچه مانند آن است مثل قسم و عهد، در صورتی که پی‌درپی بودن در آن نیت نشده باشد.

• روزه قضا

• روزه جزای صید در حج

• هفت روز روزه بدل از قربانی

2- كفاره‌اش مخیر بین یک شتر یا یک گاو و یا یک گوسفند است و اگر تنگدست بود، مخیر است بین یک گوسفند و یا سه روز روزه، یکی را انتخاب کند. (احکام

هرآنچه در آن پی‌درپی بودن شرط است، اگر به خاطر عذری روزه را بشکنند بعد از رفع عذر از همان جایی [همان روزی] که روزه را ادامه نداده بود، باید ادامه بدهد ولی اگر بدون عذر پی‌درپی بودن را از بین ببرد، باید از اول شروع کند، مگر در سه مورد:

- کسی که روزه دو ماه پشت سر هم بر او واجب شده و یک ماه را گرفته و از ماه دوم قسمتی را انجام داده است، حتی اگر یک روز را گرفته باشد بنا را از همان جا بگذارد (از روز انقطاع)؛ ولی اگر قبل از این زمان باشد باید روزه‌ها را از ابتدا بگیرد.
- کسی که نذر کرده است یک ماه پشت سر هم روزه بگیرد و بعد از 15 روز روزه‌گرفتن دیگر روزه نگیرد، روزه‌هایش باطل نیست و بعداً بنا را از همان جا بگذارد، ولی اگر قبل از آن بود باید از ابتدا شروع کند.

وفي صيام ثلاثة أيام عن الهدي إن صام يوم التروية وعرفة، ثم أفطر يوم النحر جاز أن يبني بعد انقضاء أيام التشريق، ولو كان أقل من ذلك استأنف. وكذا لو فصل بين اليومين والثالث بإفطار غير العيد استأنف أيضاً. ويلحق به من وجب عليه صيام شهر في كفارة قتل الخطأ أو الظهار لكونه مملوكاً. وكل من وجب عليه صيام متتابع لا يجوز أن يبتدئ زماناً لا يسلم فيه، فمن وجب عليه شهران متتابعان لا يصوم شعبان، إلا أن يصوم قبله ولو يوماً ولا شوالاً مع يوم من ذي القعدة ويقتصر، وكذا الحكم في ذي الحجة مع يوم من آخر.

در سه روز روزه بدل از قربانی، اگر روز ترویه (هشتم ذی‌حجه) و عرفه را روزه گرفت و روز قربان را افطار کرد می‌تواند بعد از پایان ایام تشریق از همان جا ادامه دهد؛ و اگر کمتر از این مقدار باشد باید از اول شروع کند. اگر در بین دو روز و روز سوم فاصله‌ای به غیر از عید بیندازد، باز هم باید از اول شروع کند. کفاره قتل غیر عمد که روزه‌گرفتن یک ماه است نیز مشمول همین حکم است، کفاره ظهار زمانی که شخص [ظهار کننده] مملوک باشد نیز به همین صورت است.

هر کس روزه پیاپی بر او واجب باشد جایز نیست در زمانی شروع کند که نتواند آن را تمام کند؛ پس کسی که دو ماه روزه پیاپی بر او واجب شده نباید روزه‌ها را از شعبان بگیرد، مگر اینکه حداقل یک روز قبل از شعبان روزه‌ها را شروع کند؛ همچنین نمی‌تواند ماه شوال را به علاوه یک روز از ذی‌قعدة روزه بگیرد و به همین اکتفا کند.⁽³⁾ حکم روزه ماه ذی‌حجه هم به همین شکل است.⁽⁴⁾

3- یعنی نمی‌تواند بگوید یک ماه و یک روز روزه گرفته‌ام و دیگر ادامه ندهد؛ بلکه باید حداقل ماه شوال به علاوه دو روز از ماه ذی‌قعدة را روزه بگیرد تا یک ماه و یک روزش کامل شود، زیرا روز اول شوال عید فطر است و یک ماهش کامل نیست. (احکام الشریعه بین السائل و المجیب جزء سوم، صوم: ص 52)

4- باید ماه ذی‌حجه را به علاوه دو روز از ماه قبل یا بعدش روزه بگیرد، زیرا عید قربان که در ذی‌حجه قرار دارد روزه‌گرفتن حرام است و یک ماهش کامل نمی‌شود.